

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

20 päivänä syyskuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Rahoituspalvelujen yhtenäismarkkinat – Markkinoiden väärinkäyttö – Sisäpiirikaupat – Direktiivi 2003/6/EY – 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohta – Asetus (EU) N:o 596/2014 – 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohta – Rahoitusmarkkinaviranomaisen (AMF) valvonta- ja tutkintavaltuudet – Yleisen edun mukainen tavoite suojella Euroopan unionin rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja yleisön luottamusta rahoitusvälineisiin – AMF:n mahdollisuus pyytää sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajan hallussa olevia tietoliikennetietoja – Henkilötietojen käsittely sähköisen viestinnän alalla – Direktiivi 2002/58/EY – 15 artiklan 1 kohta – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 7, 8 ja 11 artikla sekä 52 artiklan 1 kohta – Viestinnän luottamuksellisuus – Rajat – Lainsäädäntö, jonka mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on säilytettävä liikennetiedot yleisesti ja erotuksetta – Kansallinen tuomioistuin ei voi rajoittaa ajallisesti sellaisen pätemättömyyttä koskevan toteamuksen vaikutuksia, joka koskee unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä

Yhdistetyissä asioissa C-339/20 ja C-397/20,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Cour de cassation (ylin tuomioistuin, Ranska) on esittänyt 1.4.2020 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 24.7.2020 ja 20.8.2020, saadakseen ennakkoratkaisun rikosoikeudellisissa menettelyissä, joissa vastaajina ovat

VD (C-339/20) ja

SR (C-397/20),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, A. Prechal, S. Rodin, I. Jarukaitis ja I. Ziemele sekä tuomarit T. von Danwitz, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb (esittelevä tuomari), N. Piçarra, L. S. Rossi ja A. Kumin,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.9.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

- VD, edustajinaan D. Foussard ja F. Peltier, avocats,
- SR, edustajinaan M. Chavannes ja P. Spinosi, avocats,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään A. Daniel, E. de Moustier, D. Dubois, J. Illouz ja T. Stéhelin,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään N. Holst-Christensen, N. Lykkegaard ja M. Søndahl Wolff,
- Viron hallitus, asiamiehinään A. Kalbus ja M. Kriisa,
- Irlanti, asiamiehinään M. Browne, A. Joyce ja J. Quaney, avustajanaan D. Fennelly, BL,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Aguilera Ruiz,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään P. Barros da Costa, L. Inez Fernandes, L. Medeiros ja I. Oliveira,
- Euroopan komissio, asiamiehinään S. L. Kaléda, H. Kranenborg, T. Scharf ja F. Wilman,
- Euroopan tietosuojavaltuutettu, asiamiehinään A. Buchta, M. Guglielmetti, C.-A. Mamier ja D. Nardi,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.11.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat lähinnä sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) 28.1.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY (EUVL 2003, L 96, s. 16) 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohdan sekä markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta 16.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 (EUVL 2014, L 173, s. 1) 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdan tulkintaa, luettuina yhdessä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) 12.7.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY (EYVL 2002, L 201, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY (EUVL 2009, L 337, s. 11) (jäljempänä direktiivi 2002/58), 15 artiklan 1 kohdan kanssa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty VD:tä ja SR:ää vastaan aloitetuissa rikosoikeudellisissa menettelyissä, jotka koskevat sisäpiiritiedon väärinkäyttöä, kätkemisrikosta, avunantoa, lahjontaa ja rahanpesua.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2002/58

3 Direktiivin 2002/58 johdanto-osan 2, 6, 7 ja 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Tässä direktiivissä pyritään kunnioittamaan perusoikeuksia ja siinä noudatetaan erityisesti [perusoikeuskirjassa] tunnustettuja periaatteita. Tässä direktiivissä pyritään erityisesti varmistamaan [perusoikeuskirjan] 7 ja 8 artiklassa vahvistettujen oikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen.

--

(6) Internet mullistaa markkinoiden perinteisiä rakenteita tarjoamalla käyttöön yhteisen ja maailmanlaajuisen infrastruktuurin, jossa voidaan jakaa laajaa valikoimaa sähköisiä viestintäpalveluja. Internetissä yleisesti saatavilla olevat sähköiset viestintäpalvelut avaavat käyttäjille uusia mahdollisuuksia, mutta aiheuttavat samalla heidän henkilötietoihinsa ja yksityisyyteensä liittyviä uusia riskejä.

(7) Yleisten viestintäverkkojen osalta olisi annettava erityiset lait, asetukset ja tekniset määräykset, jotta luonnollisten henkilöiden perusoikeudet ja -vapaudet sekä oikeushenkilöiden oikeudet edut voidaan suojata ottaen erityisesti huomioon tilaajia ja käyttäjiä koskevien tietojen automaattisen tallennus- ja käsittelykapasiteetin lisääntyminen.

--

(11) Tämä direktiivi, samoin kuin [yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (EYVL 1995, L 281, s. 31)], ei koske perusoikeuksien ja -vapauksien turvaamista sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Tästä syystä se ei vaikuta tasapainoon, joka tällä hetkellä vallitsee yksittäisten henkilöiden yksityisyyden suojan ja niiden tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden välillä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa yleisen turvallisuuden, maanpuolustuksen tai valtion turvallisuuden (valtion taloudellinen hyvinvointi mukaan lukien, kun toimet liittyvät valtion turvallisuuteen) suojelemiseksi sekä rikosoikeuden täytäntöönpanemiseksi. Näin ollen tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen harjoittaa sähköisen viestinnän laillista telekuuntelua tai toteuttaa muita toimenpiteitä, jos ne ovat välttämättömiä edellä mainittuja tarkoituksia varten ja jos noudatetaan [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitettua] ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyä eurooppalaista yleissopimusta sellaisena kuin sitä on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätöksissä tulkittu. Näiden toimenpiteiden on oltava asianmukaisia, niiden on ehdottomasti oltava oikeassa suhteessa niiden tarkoitukseen nähden sekä välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisia asianmukaisia suojamääräyksiä olisi sovellettava niihin.”

- 4 Direktiivin 2002/58 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala ja tavoite”, säädetään seuraavaa:
- ”1. Tässä direktiivissä säädetään sellaisten kansallisten säännösten yhdenmukaistamisesta, joita tarvitaan samantasoisien perusoikeuksien ja -vapauksien, erityisesti yksityisyyttä ja luottamuksellisuutta koskevan oikeuden, suojan varmistamiseksi henkilötietojen käsittelyssä sähköisen viestinnän alalla sekä tällaisten tietojen ja sähköisten viestintälaitteiden ja -palvelujen vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi yhteisössä.
 2. Tämän direktiivin säännöksillä täsmennetään ja täydennetään [direktiiviä 95/46] edellä 1 kohdassa mainittuja tarkoituksia varten. Niissä säädetään lisäksi tilaajien, jotka ovat oikeushenkilöitä, oikeutettujen etujen suojelemisesta.
 3. Tätä direktiiviä ei sovelleta [EUT-sopimuksen] soveltamisalan ulkopuolelle jääviin toimiin, kuten niihin, joita [EU-sopimuksen] V ja VI osasto koskee, eikä missään tapauksessa yleistä turvallisuutta, puolustusta ja valtion turvallisuutta (mukaan lukien valtion taloudellinen hyvinvointi, kun toimet liittyvät valtion turvallisuuteen) koskeviin toimiin eikä valtion toimiin rikosoikeuden alalla.
- 5 Mainitun direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, toisen kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:
- ” – – tässä direktiivissä tarkoitetaan
– –
- b) ’liikennetiedoilla’ tietoja, joita käsitellään sähköisessä viestintäverkossa välitettävää viestintää tai sen laskutusta varten;”
- 6 Kyseisen direktiivin 5 artiklan, jonka otsikko on ”Viestinnän luottamuksellisuus”, sanamuoto on seuraava:
- ”1. Jäsenvaltioiden on kansallisella lainsäädännöllä varmistettava yleisen viestintäverkon ja yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen välityksellä tapahtuvan viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuus. Niiden on erityisesti kiellettävä se, että muut henkilöt kuin käyttäjät ilman kyseisten käyttäjien nimenomaista suostumusta kuuntelevat, salakuuntelevat, tallentavat tai muulla tavalla sieppaavat tai valvovat viestintää ja siihen liittyviä liikennetietoja, jollei se ole laillisesti sallittua 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Mitä tässä kohdassa säädetään, ei estä teknistä tallentamista, joka on tarpeen viestinnän välittämiseksi, tämän rajoittamatta luottamuksellisuuden periaatteen soveltamista.
 2. Mitä 1 kohdassa säädetään, ei koske laillisesti sallittua viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen tallentamista, jos se tapahtuu tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä todisteeksi liiketapahtumasta tai mistä tahansa muusta liiketoimintaan liittyvästä yhteydenpidosta.
 3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietojen tallentaminen tai tilaajan tai käyttäjän päätelaitteelle tallennettujen tietojen käyttäminen sallitaan ainoastaan sillä edellytyksellä, että kyseinen tilaaja tai käyttäjä on antanut suostumuksensa saatuaan selkeät ja kattavat tiedot muun muassa käsittelyn tarkoituksesta [direktiivin 95/46] mukaisesti. Tämä ei estä teknistä tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestinnän välittäminen

sähköisissä viestintäverkoissa tai joka on ehdottoman välttämätöntä tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai käyttäjä on erityisesti pyytänyt.”

- 7 Direktiivin 2002/58 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Liikennetiedot”, säädetään seuraavaa:

”1. Tilaajia ja käyttäjiä koskevat liikennetiedot, jotka yleisen viestintäverkon tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja käsittelee ja tallentaa, on poistettava tai tehtävä nimettömiksi, kun niitä ei enää tarvita viestinnän välittämiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 2, 3 ja 5 kohdan sekä 15 artiklan 1 kohdan soveltamista.

2. Tilaajalaskutusta ja yhteenliittämismaksuja varten tarvittavia liikennetietoja voidaan käsitellä. Tällainen käsittely on sallittua ainoastaan sen ajanjakson loppuun asti, jona lasku voidaan laillisesti riitauttaa tai maksu periä.

3. Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja voi sähköisten viestintäpalvelujen markkinoimiseksi tai lisäarvopalvelujen tarjoamiseksi käsitellä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja siinä määrin ja niin kauan kuin tällainen palvelu tai markkinointi sitä edellyttää, jos tilaaja tai käyttäjä, jota tiedot koskevat, on antanut siihen ennakolta suostumuksensa. Käyttäjille tai tilaajille on annettava mahdollisuus perua liikennetietojen käsittelyä koskeva suostumuksensa milloin tahansa.

--

5. Liikennetietojen käsittely 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti on rajoitettava yleisten viestintäverkkojen ja yleisesti saatavilla olevien palvelujen tarjoajien vastuulla toimiviin henkilöihin, jotka käsittelevät laskutusta tai liikenteenhallintaa, asiakastiedusteluja, petosten paljastamista, sähköisten viestintäpalvelujen markkinoimista tai lisäarvopalvelujen tarjoamista, ja sitä voidaan suorittaa ainoastaan kyseisten toimien vaatimassa laajuudessa.

--”

- 8 Kyseisen direktiivin 9 artiklan, jonka otsikko on ”Muut paikkatiedot kuin liikennetiedot”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien tai tilaajien muita paikkatietoja kuin liikennetietoja voidaan käsitellä, näitä tietoja saa käsitellä vain silloin, kun ne on tehty nimettömiksi tai jos käyttäjät tai tilaajat ovat antaneet siihen suostumuksensa, ja tietoja saa käsitellä ainoastaan siinä määrin ja niin kauan kuin lisäarvopalvelujen tarjoaminen edellyttää. Ennen kuin käyttäjät tai tilaajat antavat suostumuksensa, palvelun tarjoajan on ilmoitettava heille, minkä tyyppisiä muita paikkatietoja kuin liikennetietoja käsitellään, mikä on käsittelyn tarkoitus ja kuinka kauan se kestää sekä siirretäänkö tiedot kolmannelle osapuolelle lisäarvopalvelun tarjoamista varten. --”

- 9 Direktiivin 2002/58 15 artiklan, jonka otsikko on ”[Direktiivin 95/46] tiettyjen säännösten soveltaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tämän direktiivin 5 artiklassa, 6 artiklassa, 8 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa sekä 9 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuus) sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän

luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi [direktiivin 95/46] 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tätä varten jäsenvaltiot voivat muun muassa hyväksyä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joissa säädetään tietojen säilyttämisestä sellaiseksi rajoitetuksi ajaksi, joka on perusteltua tässä kohdassa säädetyistä syistä. Kaikkien tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mukaisia, mukaan lukien [EU-sopimuksen] 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut periaatteet.”

Direktiivi 2003/6

10 Direktiivin 2003/6 johdanto-osan 1, 2, 12, 37, 41 ja 44 perustelukappaleiden sanamuoto on seuraava:

”(1) Todelliset rahoituspalvelujen yhtenäismarkkinat ovat ratkaisevan tärkeitä yhteisön taloudelliselle kasvulle ja työpaikkojen luomiselle.

(2) Yhdentyneet ja tehokkaat rahoitusmarkkinat edellyttävät, että markkinat ovat luotettavat. Arvopaperimarkkinoiden häiriötön toiminta ja yleinen luottamus markkinoihin ovat taloudellisen kasvun ja vaurauden ennakoehjoja. Markkinoiden väärinkäyttö vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja yleistä luottamusta arvopapereihin ja johdannaisiin.

--

(12) Markkinoiden väärinkäyttö muodostuu sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista. Sisäpiirikauppoja koskevan lainsäädännön tavoite on sama kuin markkinoiden manipulointia koskevan lainsäädännön: varmistaa yhteisön rahoitusmarkkinoiden luotettavuus ja lujittaa sijoittajien luottamusta kyseisiin markkinoihin. --

--

(37) Kussakin jäsenvaltiossa toimivaltaisen viranomaisen käytössä oleva yhteisesti sovittu tehokkaiden keinojen ja valtuuksien vähimmäisvälineistö takaa valvonnan tehokkuuden. Markkinoilla toimivien yritysten ja kaikkien talouden toimijoiden olisi osaltaan omalla tasollaan edistettävä markkinoiden luotettavuutta. --

--

(41) Koska suunnitellun toiminnan tavoitetta eli sisäpiirikauppoina ja markkinoiden manipulointina tapahtuvan markkinoiden väärinkäytön estämistä ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan suunniteltujen toimenpiteiden laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä [EU-sopimuksen] 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

--

(44) Tämä direktiivi ei loukkaa perusoikeuksia ja noudattaa erityisesti [perusoikeuskirjassa] ja etenkin sen 11 artiklassa ja [ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen] 10 artiklassa tunnustettuja periaatteita. --”

11 Kyseisen direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi ainoa hallintoviranomainen, jolla on toimivalta varmistaa, että tämän direktiivin mukaisesti hyväksytyjä säännöksiä sovelletaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeusviranomaisten toimivaltaa.

– –”

12 Mainitun direktiivin 12 artiklan sanamuoto on seuraava:

1. Toimivaltaiselle viranomaiselle on annettava kaikki valvonta- ja tutkintavaltuudet, jotka ovat tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi. – –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja valtuuksia käytetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja niihin kuuluu vähintään oikeus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan 7 kohdan soveltamista:

a) saada tutustua kaikkiin asiakirjoihin niiden muodosta riippumatta ja saada jäljennös niistä;

– –

d) vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä;

– –”

Asetus N:o 596/2014

13 Asetuksella N:o 596/2014 kumottiin ja korvattiin direktiivi 2003/6 3.7.2016 alkavien vaikutuksien.

14 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 1, 2, 7, 24, 44, 62, 65, 66, 77 ja 86 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(1) Todelliset rahoituspalvelujen sisämarkkinat ovat ratkaisevan tärkeitä unionin taloudellisen kasvun ja työpaikkojen luomisen kannalta.

(2) Yhdentyneet, tehokkaat ja avoimet rahoitusmarkkinat edellyttävät, että markkinat ovat luotettavat. Arvopaperimarkkinoiden häiriötön toiminta ja yleinen luottamus markkinoihin ovat taloudellisen kasvun ja vaurauden ennakkoehtoja. Markkinoiden väärinkäyttö vähentää rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja yleistä luottamusta arvopapereihin ja johdannaisiin.

– –

(7) Markkinoiden väärinkäytön käsite kattaa laittoman toiminnan rahoitusmarkkinoilla, ja tätä asetusta sovellettaessa kyseistä käsitettä olisi tulkittava siten, että se sisältää sisäpiirikaupat, sisäpiiritiedon laittoman ilmaisemisen ja markkinoiden manipuloinnin. Tällainen toiminta estää markkinoiden täysimääräisen ja asianmukaisen avoimuuden, joka on ennakkoehto kaikkien talouden toimijoiden kaupankäynnille yhdentyneillä rahoitusmarkkinoilla.

– –

(24) Sitä, että sisäpiiritietoa hallussaan pitävä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö hankkii tai luovuttaa tai yrittää hankkia tai luovuttaa omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti rahoitusvälineitä, joihin kyseinen tieto liittyy, olisi pidettävä merkinä siitä, että henkilö on käyttänyt kyseistä tietoa. Tämä oletama ei rajoita puolustautumisoikeuksien käyttöä. Se, onko henkilö rikkonut sisäpiirikauppojen kieltoa tai yrittänyt tehdä sisäpiirikaupan, olisi selvitettävä tarkastelemalla tämän asetuksen tarkoitusta, joka on suojata rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja lujittaa sijoittajien luottamusta, johon vaikuttaa muun muassa varmuus siitä, että sijoittajia kohdellaan yhdenvertaisesti ja suojataan sisäpiiritiedon perusteettomalta käytöltä.

--

(44) Monet rahoitusvälineet hinnoitellaan viitearvojen perusteella. Viitearvojen, pankkien toisilleen tarjoamat korot mukaan luettuina, manipuloinnilla tai sen yrityksellä voi olla vakavia seurauksia markkinoiden luottamukselle, ja se voi aiheuttaa sijoittajille huomattavia tappioita tai vääristää reaalitaloutta. --

--

(62) Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen käytössä olevat tehokkaat keinot ja valtuudet sekä resurssit takaavat valvonnan tehokkuuden. Vastaavasti tässä asetuksessa säädetään erityisesti valvontaa ja tutkintaa koskevista vähimmäisvaltuuksista, jotka jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava kansallisen lainsäädännön nojalla. Näitä valtuuksia olisi käytettävä, kun kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää, soveltamalla niitä toimivaltaisiin oikeusviranomaisiin. --

--

(65) Toimeksiantoja toteuttavien ja toimeksiantojen toteuttamista dokumentoivien sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten tai rahoituslaitosten olemassa olevat puhelu- ja tietoliikennetiedot samoin kuin televiestintäoperaattoreiden olemassa olevat puhelu- ja tietoliikennetiedot ovat ratkaisevan tärkeitä ja toisinaan ainoita todisteita, joiden avulla sisäpiirikaupat ja markkinoiden manipulointi voidaan havaita ja todistaa. Puhelu- ja tietoliikennetiedot voivat paljastaa väärän tai harhaanjohtavan tiedon levittämisestä vastaavan henkilön henkilöllisyyden tai todistaa henkilöiden olleen yhteydessä toisiinsa tietynä ajankohtana ja osoittaa kahden tai useamman henkilön välisen yhteyden. Toimivaltaisten viranomaisten olisi siksi voitava vaatia sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai rahoituslaitoksen hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista ja sähköisestä viestinnästä sekä tietoliikennetietoja [rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU (EUVL 2014, L 173, s. 349)] mukaisesti. Pääsy tietoliikenne- ja puhelutietoihin on välttämätöntä, jotta voidaan hankkia todisteita mahdollisesta sisäpiirikaupasta tai markkinoiden manipuloinnista, saada johtolankoja tutkimuksia varten ja näin havaita markkinoiden väärinkäyttö ja määrätä siitä seuraamuksia. Jotta voidaan varmistaa, että unionissa on tasapuoliset edellytykset päästä televiestintäoperaattorin hallussa oleviin puhelutietoihin ja olemassa oleviin tietoliikennetietoihin tai sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai rahoituslaitoksen hallussa oleviin olemassa oleviin puhelinkeskustelujen tallenteisiin ja tietoliikennetietoihin, toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti oikeus pyytää televiestintäoperaattorin hallussa olevia olemassa olevia puhelu- ja

tietoliikennetietoja kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa sekä sijoituspalveluyrityksen hallussa olevia olemassa olevia puhelinkeskustelujen tallenteita sekä tietoliikennetietoja tapauksissa, joissa voidaan perustellusti epäillä, että tällaiset tarkastuksen tai tutkinnan aiheeseen liittyvät tiedot voivat olla merkittäviä tämän asetuksen vastaisen sisäpiirikaupan tai markkinoiden manipuloinnin todistamiseksi. Pääsy televiestintäoperaattorin hallussa oleviin puhelu- ja tietoliikennetietoihin ei pidä sisällään pääsyä puhelimitse välitettyjen ääniviestien sisältöön.

- (66) Tässä asetuksessa vahvistetaan ne vähimmäisvaltuudet, jotka toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava, mutta näitä valtuuksia olisi käytettävä jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien mukaisesti, mikä takaa perusoikeuksien kunnioittamisen, oikeus yksityisyyteen mukaan luettuna. Käyttäkseen kyseisiä valtuuksia, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien kunnioitusta koskevaan oikeuteen, jäsenvaltioilla olisi oltava käytössään asianmukaisia ja tehokkaita suojatoimia, jotka suojaavat mahdolliselta väärinkäytöltä, esimerkiksi tarvittaessa vaatimus siitä, että on hankittava ennakolta kyseisen jäsenvaltion oikeusviranomaisten lupa. Jäsenvaltioiden olisi annettava toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus käyttää kyseisiä rajoittavia valtuuksia siinä määrin kuin on tarpeen vakavien tapausten asianmukaiseksi tutkimiseksi, kun ei ole olemassa vastaavia keinoja, joilla samaan lopputulokseen päästäisiin tehokkaasti.

--

- (77) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon [perusoikeuskirjassa] tunnustetut periaatteet. Tätä asetusta olisi näin ollen tulkittava ja sovellettava kyseisten oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti. --

--

- (86) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli sisäpiirikauppoina, sisäpiiritiedon laittomana ilmaisemisena ja markkinoiden manipulointina tapahtuvan markkinoiden väärinkäytön estämistä, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä [EU-sopimuksen] 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.”

- 15 Mainitun asetuksen 1 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tällä asetuksella vahvistetaan sisäpiirikauppoja, sisäpiiritiedon laittomaa ilmaisemista ja markkinoiden manipulointia (markkinoiden väärinkäyttö) koskeva yhteinen sääntelykehys sekä toimenpiteitä markkinoiden väärinkäytön estämiseksi, jotta voidaan varmistaa unionin rahoitusmarkkinoiden luotettavuus, parantaa sijoittajansuojaa ja lisätä luottamusta näihin markkinoihin.”

- 16 Kyseisen asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 1 kohdan 27 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

--

27) 'tietoliikennetiedoilla' [direktiivin 2002/58] 2 artiklan toisen kohdan b alakohdassa määriteltyjä liikennetietoja koskevia tietoja.”

17 Asetuksen N:o 596/2014 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Sisäpiirikauppoja ja sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskeva kieltö”, säädetään seuraavaa:

”Henkilö ei saa

a) tehdä tai yrittää tehdä sisäpiirikauppoja;

b) suositella, että toinen henkilö tekee sisäpiirikauppoja, tai houkutella toista henkilöä tekemään sisäpiirikauppoja; tai

c) ilmaista sisäpiiritietoa laittomasti.”

18 Kyseisen asetuksen 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta oikeusviranomaisten toimivaltaa kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi toimivaltainen hallintoviranomainen tämän asetuksen soveltamista varten. – –”

19 Mainitun asetuksen 23 artiklan, jonka otsikko on ”Toimivaltaisten viranomaisten valtuudet”, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Voidakseen hoitaa tämän asetuksen mukaiset tehtävänsä toimivaltaisilla viranomaisilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti oltava vähintään seuraavat valvonta- ja tutkintavaltuudet:

a) saada tutustua mihin tahansa asiakirjaan ja tietoon sen muodosta riippumatta ja saada tai ottaa jäljennös siitä;

– –

g) pyytää sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten tai rahoituslaitosten hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista tai sähköisestä viestinnästä tai tietoliikennetietoja;

h) vaatia kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä 14 artiklan a tai b alakohdan tai 15 artiklan rikkomista ja jos näillä tiedoilla saattaa olla merkitystä tutkittaessa tällaista rikkomista;

– –

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että on toteutettu asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki tehtäviensä hoitamisen edellyttämät valvonta- ja tutkintavaltuudet.

– –”

Ranskan oikeus

CPCE

- 20 Postista ja sähköisestä viestinnästä annetun koodeksin (code des postes et des communications électroniques), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa (jäljempänä CPCE), L. 34-1 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”I. – Tätä pykälää sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan tarjottaessa sähköisiä viestintäpalveluja yleisölle; sitä sovelletaan erityisesti verkkoihin, joissa voidaan käyttää tiedonkeruu- ja tunnistuslaitteita.

II. – Sähköisen viestinnän operaattorien ja erityisesti henkilöiden, joiden toimintaan kuuluu tarjota yhteys yleisölle tarkoitettuihin verkkoviestintäpalveluihin, on poistettava tai tehtävä nimettömiksi kaikki liikennetiedot, jollei III, IV, V ja VI momentin säännöksistä muuta johdu.

Henkilöiden, jotka tarjoavat yleisölle tarkoitettuja sähköisiä viestintäpalveluja, on edellä olevan kohdan säännöksiä noudattaen otettava käyttöön sisäisiä menettelyjä, joilla voidaan vastata toimivaltaisten viranomaisten pyyntöihin.

Henkilöiden, joiden pää- tai sivutoimialana on tarjota, myös ilmaiseksi, yleisölle liittymää, joka mahdollistaa verkkoviestinnän internetyhteyden kautta, on noudatettava sähköisen viestinnän operaattoreihin tämän pykälän nojalla sovellettavia säännöksiä.

III. – Toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on poistaa tai tehdä nimettömiksi tietyt teknisten tietojen ryhmät, voidaan lykätä enintään vuoden ajaksi, jos se on tarpeen rikosten tai henkisestä omaisuudesta annetun koodeksin [(code de la propriété intellectuelle)] L. 336-3 §:ssä määritellyn veloitteen laiminlyönnin tutkintaan, toteamiseen ja syyteharkintaan liittyvistä syistä taikka siinä tarkoituksessa, että estetään rikoskoodeksin [(code pénal)] 323-1–323-3-1 §:ssä tarkoitettut rangaistaviksi säädetyt hyökkäykset tietojen automaattisiin käsittelyjärjestelmiin, ja yksinomaan sen mahdollistamiseksi, että nämä tiedot asetetaan tarvittaessa lainkäyttöviranomaisen tai henkisestä omaisuudesta annetun lain L. 331-12 §:ssä mainitun korkean viranomaisen taikka maanpuolustuskoodeksin [(code de la défense)] L. 2321-1 §:ssä mainitun tietojärjestelmien turvallisuudesta vastaavan kansallisen viranomaisen saataville. Nämä tietoryhmät ja tietojen säilyttämisen kesto määritetään Commission nationale de l’informatique et des libertés’n [(kansallinen tietojenkäsittelyn ja vapauksien komitea, Ranska)] lausunnon perusteella Conseil d’État’n [(ylin hallintotuomioistuin, Ranska)] kuulemisen jälkeen annetulla asetuksella VI momentissa vahvistetuina rajoituksina operaattoreiden toiminnan ja viestinnän luonteen mukaan sekä mahdollisesti niiden yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan, jotka koskevat hyvityksiä yksilöitävissä olevista erityisistä lisäkustannuksista, joita operaattoreille syntyy niiden tällä perusteella valtion pyynnöstä suorittamista palveluista.

--

VI. – Tiedot, joita säilytetään ja käsitellään III, IV ja V momentissa määritellyin edellytyksin, voivat koskea yksinomaan operaattorien tarjoamien palvelujen käyttäjien tunnistamista, operaattorien mahdollistaman viestinnän teknisiä ominaisuuksia ja päätelaitteiden sijaintia.

Tiedot eivät missään tapauksessa saa liittyä tämän viestinnän yhteydessä vaihdettujen viestien tai haettujen tietojen sisältöön, olivat ne missä muodossa tahansa.

Tietojen säilytyksessä ja käsittelyssä on noudatettava tietojenkäsittelystä, tiedostoista ja vapauksista 6.1.1978 annetun lain nro 78-17 [(loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés)] säännöksiä.

Operaattorien on toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että näitä tietoja ei käytetä muihin kuin tässä pykälässä säädettyihin tarkoituksiin.”

- 21 Postista ja sähköisestä viestinnästä annetun koodeksin, sellaisena kuin se on muutettuna terroritekojen ehkäisemisestä ja tiedustelusta 30.7.2021 annetulla lailla nro 2021-998 (JORF 31.7.2021, teksti nro 1), L. 34-1 §:n II bis – III bis momentissa säädetään seuraavaa:

”II bis – Sähköisen viestinnän operaattoreiden on säilytettävä:

1° Rikosoikeudellisia menettelyjä, yleiseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien ehkäisemistä ja kansallisen turvallisuuden takaamista varten käyttäjän henkilöllisyyttä koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut hänen sopimuksensa voimassaolon päättymisestä;

2° Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tarkoituksia varten muut tiedot, jotka käyttäjä antaa sopimusta tehtäessä tai tiliä perustettaessa sekä tiedot maksusta, kunnes vuosi on kulunut hänen sopimuksensa voimassaolon päättymisestä tai tilinsä päättämisestä;

3° Rikollisuuden ja vakavan rikollisuuden torjumista, yleiseen turvallisuuteen kohdistuvien vakavien uhkien ehkäisemistä ja kansallisen turvallisuuden takaamista varten tekniset tiedot, joiden avulla voidaan yksilöidä liittymän lähde, tai käytettyjä päätelaitteita koskevat tekniset tiedot, kunnes vuosi on kulunut päätelaitteiden liittämistä tai käytöstä.

III. – Kansallisen turvallisuuden takaamiseen liittyvistä syistä pääministeri voi silloin, kun todetaan, että kansalliseen turvallisuuteen kohdistuu vakava olemassa oleva tai ennakoitavissa oleva uhka, määrätä asetuksella, että sähköisen viestinnän operaattorit säilyttävät vuoden ajan tietyt tietoliikenneryhmät edellä II bis momentin 3 kohdassa mainittujen tietojen lisäksi sekä Conseil d’État’n kuulemisen jälkeen annetulla asetuksella täsmennetyt paikatiedot.

Pääministerin määräys, jonka voimassaoloaika on enintään vuosi, voidaan uusida, jos sen antamiselle asetetut edellytykset edelleen täyttyvät. Määräyksen voimassaolon päättyminen ei vaikuta tämän momentin ensimmäisessä kohdassa mainittujen tietojen säilyttämisaikaan.

III bis – Viranomaiset, joilla on lain nojalla pääsy sähköistä viestintää koskeviin tietoihin rikollisuuden, vakavan rikollisuuden sekä muiden sääntöjen, joiden noudattamisen varmistaminen on niiden vastuulla, vakavan rikkomisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, voivat määrätä operaattoreiden tämän pykälän nojalla säilyttämien tietojen saamiseksi, että tietojen säilyttäminen on varmistettava nopeasti.”

- 22 CPCE:n R. 10-13 §:n sanamuoto on seuraava:

”I. – L. 34-1 §:n III momentin mukaisesti sähköisen viestinnän operaattorien on säilytettävä rikosten tutkintaa, toteamista ja syyteharkintaa varten seuraavat tiedot:

- a) tiedot, joiden perusteella käyttäjä voidaan tunnistaa;
- b) sähköisessä viestinnässä käytettyjä päätelaitteita koskevat tiedot;

- c) kunkin viestin tekniset ominaisuudet sekä päivämäärä, kellonaika ja kesto;
- d) tilattuja tai käytettyjä lisäpalveluja ja niiden tarjoajia koskevat tiedot;
- e) tiedot, joiden perusteella viestinnän vastaanottaja tai vastaanottajat voidaan tunnistaa.

II. – Puhelintoiminnan osalta operaattori säilyttää II momentissa mainitut tiedot ja lisäksi tiedot, joiden perusteella viestinnän alkuperä voidaan määrittää ja viestintä voidaan paikantaa.

III. – Tässä pykälässä mainittuja tietoja säilytetään vuoden ajan niiden tallennuspäivästä.

– –”

LCEN

- 23 Luottamuksesta digitaalisessa taloudessa 21.6.2004 annetun lain nro 2004-575 (loi n° 2004-575, du 21 juin 2004, pour la confiance dans l'économie numérique (JORF 22.6.2004, s. 11168), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa (jäljempänä LCEN), 6 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”I. – 1. Henkilöiden, joiden toimintaan kuuluu tarjota yhteys yleisölle tarkoitettuihin verkkoviestintäpalveluihin, on ilmoitettava tilaajilleen teknisistä keinoista, joilla voidaan rajoittaa tiettyjen palvelujen saatavuutta tai valita niitä, ja tarjottava heille ainakin yhtä näistä keinoista.

– –

2. Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka tallentavat, myös ilmaiseksi, yleisön saataviin saattamiseksi verkkoviestintäpalvelujen kautta kaikenlaiset näiden palvelujen vastaanottajien toimittamat merkit, kirjoitukset, kuvat, äänet tai viestit, eivät voi joutua siviilioikeudelliseen vastuuseen kyseisten palvelujen vastaanottajan toiminnan tai tämän pyynnöstä tallennettujen tietojen perusteella, jos he eivät tosiasiallisesti olleet tietoisia niiden laittomuudesta tai sellaisista tosiseikoista ja olosuhteista, joista tällainen laittomuus ilmenee, tai jos he ovat heti silloin, kun he ovat saaneet asiasta tiedon, ryhtyneet viipymättä toimenpiteisiin poistaakseen kyseiset tiedot tai tehdäkseen niiden saamisen mahdottomaksi.

– –

II. – I momentin 1 ja 2 kohdassa mainittujen henkilöiden on pidettävä hallussaan ja säilytettävä tiedot, joiden perusteella voidaan tunnistaa kuka tahansa henkilö, joka on ollut omalta osaltaan luomassa niiden tarjoamien palvelujen sisältöä tai osaa tästä sisällöstä.

Kyseisten henkilöiden on tarjottava yleisölle tarkoitettua verkkoviestintäpalvelua editoiville henkilöille tekniset välineet, joiden avulla nämä voivat täyttää III momentissa säädetty tunnistamisedellytykset.

Lainkäyttöviranomainen voi vaatia I momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuja palveluntarjoajia toimittamaan 1 kohdassa mainitut tiedot.

Näiden tietojen käsittelyyn sovelletaan rikoskoodeksin 226-17 §:n, 226-21 §:n ja 226-22 §:n säännöksiä.

Edellä 1 kohdassa mainitut tiedot määritellään ja niiden säilytysaika ja säilyttämistavat vahvistetaan tietojenkäsittelyn ja vapauksien kansallisen komitean lausunnon perusteella Conseil d'État'n kuulemisen jälkeen annetulla asetuksella.

– –”

CMF

- 24 Rahataloutta ja rahoitusmarkkinoita koskevien säädösten koodeksin (code monétaire et financier), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa (jäljempänä CMF), L. 621-10 §:n 1 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Tutkijat ja valvojat voivat vaatia luovutettavaksi mitä tahansa asiakirjoja, niiden alustasta riippumatta, tutkinnan ja valvonnan tätä edellyttäessä. Tutkijat voivat vaatia, että niille toimitetaan tiedot, jotka televiestintäoperaattorit ovat tallentaneet ja joita ne ovat käsitelleet [CPCE:n] L. 34-1 §:n puitteissa ja joita [LCEN:n] 6 §:n I momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut palveluntarjoajat tallentavat ja käsittelevät, ja saada niistä jäljennöksen.

– –”

- 25 Koska Conseil constitutionnel (perustuslakituomioistuin, Ranska) totesi 21.7.2017 antamassaan ratkaisussa CMF:n L. 621-10 §:n 1 momentin toisen virkkeen perustuslain vastaiseksi, lainsäätäjä lisäsi petosten torjunnasta 23.10.2018 annetulla lailla nro 2018-898 (loi n° 2018-898, du 23 octobre 2018, relative à la lutte contre la fraude; JORF 24.10.2018, teksti nro 1) CMF:ään L. 621-10-2 §:n, jossa säädetään seuraavaa:

”Asetuksessa [N:o 596/2014] määritellyn markkinoiden väärinkäytön tutkimiseksi tutkijat voivat vaatia televiestintäoperaattoreiden säilyttämiä ja käsittelemiä tietoja [CPCE:n] L. 34-1 §:ssä säädetyin edellytyksin ja rajoituksin sekä [LCEN:n] 6 §:n I momentin 1 ja 2 kohdassa mainittujen palveluntarjoajien säilyttämiä ja käsittelemiä tietoja.

Tämän pykälän ensimmäisessä momentissa tarkoitettujen tietojen luovuttaminen edellyttää yhteystietopyyntöjen valvojan ennakkolupaa.

Yhteystietopyyntöjen valvoja on vuoron perään Conseil d'État'n jäsen, joka on palveluksessa tai kunniajäsen ja jonka Conseil d'État'n yleiskokous valitsee, ja Cour de cassationin (ylin tuomioistuin, Ranska) tuomari, joka on palveluksessa tai kunniajäsen ja jonka kyseisen tuomioistuimen yleiskokous valitsee. Valvojan varajäsen, jonka valitsee näistä toinen tuomioistuin, nimitetään samojen sääntöjen mukaisesti. Yhteystietopyyntöjen valvojan ja varajäsenen toimikausi on neljä vuotta, eikä sitä voida uusia.

– –

Yhteystietopyyntöjen valvoja ei voi ottaa vastaan tai pyytää ohjeita rahoitusmarkkinaviranomaiselta tai muulta viranomaiselta tehtävänsä hoitaessaan. Hänen on noudatettava salassapitovelvollisuutta tämän koodeksin L. 621-4 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Asia saatetaan valvojan käsiteltäväksi rahoitusmarkkinaviranomaisen pääsihteerin tai varapääsihteerin perustellusta pyynnöstä. Tässä pyynnössä on esitettävä seikat, jotka osoittavat, että pyyntö on perusteltu.

Lupa liitetään tutkinta-aineistoon.

Tutkijat käyttävät televiestintäoperaattoreiden ja tämän pykälän 1 momentissa mainittujen palveluntarjoajien toimittamia tietoja yksinomaan siinä tutkinnassa, jonka perusteella he ovat saaneet luvan.

Yhteystiedot, jotka liittyvät tosiseikkoihin, joista rahoitusmarkkinaviranomaisen kollegio on antanut väitetiedoksiannot, hävitetään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun seuraamuslautakunta tai muutoksenhakutuomioistuin on antanut lopullisen ratkaisunsa. Jos asia ratkaistaan hallinnollisessa sovittelussa, kuuden kuukauden määräaika alkaa kulua sopimuksen täytäntöönpanosta.

Yhteystiedot, jotka liittyvät tosiseikkoihin, joista rahoitusmarkkinaviranomaisen kollegio ei ole antanut väitetiedoksiantoa, hävitetään kuukauden kuluttua siitä, kun kollegio on antanut ratkaisunsa.

Jos tutkintakertomus toimitetaan talousrikoksia käsittelevälle yleiselle syyttäjälle (procureur de la République financier) tai jos tämä nostaa virallisen syytteen – –, yhteystiedot palautetaan kyseiselle syyttäjälle eikä rahoitusmarkkinaviranomainen säilytä niitä.

Tämän pykälän soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan Conseil d'État'n kuulemisen jälkeen annetulla asetuksella.”

Pääasiat, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

- 26 VD:tä ja SR:ää koskeva oikeudellinen tutkinta sisäpiiritiedon väärinkäytöksi ja kätkemisrikokseksi määriteltyjen tekojen selvittämiseksi aloitettiin 22.5.2014 päivätyllä tutkintatuomarille tehdyllä hakemuksella. Tutkinnan kohdetta laajennettiin aluksi 14.11.2014 päivätyllä täydentävällä hakemuksella siten, että tekoja luonnehdittiin myös avunannoksi.
- 27 Autorité des marchés financiers (AMF) (rahoitusmarkkinaviranomainen, Ranska) ilmoitti 23.9. ja 25.9.2015 tutkintatuomarille CMF:n L. 621-10 §:n nojalla suorittamansa tutkinnan yhteydessä saamista seikoista, joissa oli muun muassa kyse VD:n ja SR:n soittamien puhelujen perustella saaduista henkilötiedoista, jotka AMF:n tutkijat olivat keränneet CPCE:n L. 34-1 §:n nojalla sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajilta.
- 28 Tämän AMF:n ilmoituksen johdosta tutkinnan kohdetta laajennettiin kolmella täydentävällä, 29.9.2015, 22.12.2015 ja 23.11.2016 päivätyllä hakemuksella ja tekoja luonnehdittiin myös lahjonnaksi ja rahanpesuksi.
- 29 VD:n osalta aloitettiin tutkinta 10.3.2017 sisäpiiritiedon väärinkäytöstä ja rahanpesusta ja SR:n osalta 29.5.2017 sisäpiiritiedon väärinkäytöstä.
- 30 Koska tutkinnat perustuivat AMF:n toimittamiin tietoliikennetietoihin, VD ja SR nostivat kumpikin kanteen cour d'appel de Paris'ssa (Pariisin ylioikeus, Ranska) ja vetosivat muun muassa kanneperusteeseen, joka perustui pääasiallisesti direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, rikkomiseen. Tukeutuen 21.12.2016 annettuun tuomioon Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970) perustuvaan oikeuskäytäntöön VD ja SR riitauttivat erityisesti sen, että kyseinen

viranomainen perusti tietojen keräämisen CMF:n L. 621-10 §:ään ja CPCE:n L. 34-1 §:ään, vaikka kyseiset säännökset eivät ensinnäkään olleet unionin oikeuden mukaisia siltä osin kuin niissä säädettiin yhteystietojen yleisesti ja erotuksetta tapahtuvasta säilyttämisestä ja vaikka kyseisissä säännöksissä ei toiseksi rajoitettu AMF:n tutkijoiden valtuuksia vaatia säilytettyjä tietoja.

- 31 Cour d'appel de Paris hylkäsi VD:n ja SR:n kanteet 20.12.2018 ja 7.3.2019 antamallaan tuomioilla. Ennakkoratkaisupyynnöissä esitetyistä toteamuksista ilmenee, että hylätessään kanneperusteen, joka perustui lähinnä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan kanssa, rikkomiseen, asiakysymystä käsitelleet tuomioistuimet tukeutuivat muun muassa siihen, että asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan h alakohdassa, joka koskee markkinoiden väärinkäyttöä, sallitaan se, että toimivaltaiset viranomaiset vaativat kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä kyseisen asetuksen 14 artiklan a tai b alakohdassa säädetyn sisäpiirikauppoja koskevan kiellon rikkomista ja jos näillä tiedoilla saattaa olla merkitystä tutkittaessa tällaista rikkomista.
- 32 VD ja SR valittivat näistä tuomioista ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen ja esittivät perusteen, jonka mukaan muun muassa edellisessä kohdassa mainittuja perusoikeuskirjan määräyksiä ja direktiivin 2002/58 säännöksiä on rikottu.
- 33 Siltä osin kuin on kyse pääsystä yhteystietoihin, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa 21.7.2017 annettuun Conseil constitutionnelin ratkaisuun, josta ilmenee, että Ranskan oikeudessa säädetyn kaltainen menettely, joka koskee pääsyä AMF:n tutkijoiden säilyttämiin henkilötietoihin, on ristiriidassa yksityiselämän suojaa koskevan oikeuden, sellaisena kuin se vahvistetaan vuonna 1789 annetun ihmis- ja kansalaisoikeuksien julistuksen 2 artiklassa, kanssa, ja Conseil constitutionnel korosti, että vaikka kansallinen lainsäätävä oli varannut valtuutetuille toimihenkilöille, joiden on noudatettava salassapitovelvollisuutta, valtuudet saada nämä tiedot tutkinnan yhteydessä mutta ei ollut myöntänyt niille täytäntöönpanoa koskevia valtuuksia, se ei kuitenkaan ollut antanut menettelyn osalta sellaisia säännöksiä, joilla kyettäisiin takaamaan se, että yhtäältä oikeus yksityiselämän suojaan ja toisaalta yleiseen järjestykseen kohdistuvien loukkausten ehkäiseminen ja rikoksentehtäjäiden etsiminen kyettäisiin sovittamaan yhteen tasapainoisesti, joten CMF:n L. 621-10 §:n 1 momentin toinen virke oli todettava Ranskan perustuslain vastaiseksi.
- 34 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa yhtäältä, että Conseil constitutionnel on katsonut, että kun otetaan huomioon ne ilmeisen kohtuuttomat seuraukset, joita kyseisen säännöksen välittömällä kumoamisella voisi olla vireillä oleviin menettelyihin, kumoaminen olisi lykättävä tapahtuvaksi 31.12.2018, ja toisaalta, että kansallinen lainsäätävä on lisännyt kyseiseen koonnokseen L. 621-10-2 §:n sen seurauksena, että koonnoksen L. 621-10 § todettiin perustuslain vastaiseksi.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa 21.12.2016 annetun tuomion Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970) 125 kohdasta ilmenevistä seikoista ja katsoo, että CMF:n L. 621-10 §:n 1 momentin toisen virkkeen, jota sovellettiin pääasioiden tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, pätemättömyys ei voi johtua tästä perustuslainvastaisuuden toteamisesta, kun otetaan huomioon kyseisen säännöksen kumoamisen vaikutusten lykkääminen. Se katsoo kuitenkin, että AMF:n tutkijoilla tämän säännöksen nojalla oleva mahdollisuus saada

yhteystietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen etukäteisvalvontaa, ei ole perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklasta ilmenevien vaatimusten mukainen, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut.

- 36 Näin ollen tältä osin herää ainoastaan kysymys mahdollisuudesta lykätä CMF:n L. 621-10 §:n kumoamisen vaikutuksia ajallisesti, vaikka kyseinen säännös ei ole perusoikeuskirjan mukainen.
- 37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa yhteystietojen säilyttämisestä aluksi, että vaikka CPCE:n L. 34-1 §:n II momentissa säädetään periaatteellisesta velvollisuudesta, jonka mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on poistettava tai tehtävä nimettömiksi kaikki liikennetiedot, tähän velvollisuuteen on kuitenkin tiettyjä poikkeuksia, kuten se, josta säädetään kyseisen säännöksen III momentissa ja joka liittyy rikosten tutkintaan, toteamiseen ja syyteharkintaan. Näitä erityistarpeita varten tiettyjen tietojen poistamista tai nimettömäksi tekemistä lykätään vuodella.
- 38 Kyseinen tuomioistuin täsmentää tältä osin, että ne viisi tietoryhmää, joita CPCE:n L. 34-1 §:n III momentissa määritellyt edellytykset erityisesti koskevat, on lueteltu CPCE:n R. 10-13 §:ssä. Nämä yhteystiedot syntyvät tai niitä käsitellään viestintätapahtuman johdosta, ja ne koskevat viestinnän tapahtumisolosuhteita ja palvelun käyttäjiä, mutta niistä ei kuitenkaan ilmene viestien sisältöä.
- 39 Muistutettuaan 21.12.2016 annetun tuomion Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970) 112 kohdasta, jonka mukaan direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaa, kun se luetaan perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa rikollisuuden torjumiseksi säädetään kaikkien tilaajien ja rekisteröityjen käyttäjien liikenne- ja paikannustietojen yleisestä ja erotuksetta tapahtuvasta säilyttämisestä kaikkien sähköisten viestintävälineiden osalta, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasioissa AMF:llä oli pääsy sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien säilyttämiin tietoihin, koska se epäili sisäpiirikauppoja ja markkinoiden väärinkäyttöä, jotka saattavat täyttää useiden vakavien rangaistavien tekojen tunnusmerkistöt. Tämä pääsy tietoihin oli perusteltu sen vuoksi, että kyseisen viranomaisen oli tutkinnan tehokkuuden varmistamiseksi tarpeen verrata toisiinsa tietyllä ajanjaksolla säilytetyjä eri tietoja saadakseen selville useamman eri toimijan välisiä sisäpiiritietoja, joista asiassa kyseessä olevat lainvastaiset menettelyt kävivät ilmi.
- 40 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan AMF:n suorittamat tutkimukset vastaavat jäsenvaltioille direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdassa, luettuna kyseisen asetuksen 1 artiklan valossa, asetettuja velvollisuuksia, joihin kuuluu muun muassa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien hallussa olevien tietoliikennetietojen vaatiminen.
- 41 Lisäksi kyseinen tuomioistuin korostaa yhtäältä mainitun asetuksen johdanto-osan 65 perustelukappaleeseen viitaten, että nämä yhteystiedot ovat ratkaisevan tärkeitä ja toisinaan ainoita todisteita, joiden avulla sisäpiirikaupat voidaan havaita ja todistaa, koska ne voivat paljastaa väärän tai harhaanjohtavan tiedon levittämisestä vastaavan henkilön henkilöllisyyden tai todistaa henkilöiden olleen yhteydessä toisiinsa tietynä ajankohtana.
- 42 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lainaa kyseisen asetuksen johdanto-osan 66 perustelukappaletta, josta ilmenee, että rahoitusalan toimivaltaisilla viranomaisilla olevien valtuuksien käyttäminen voi vaikuttaa merkittävästi yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien

kunnioitusta koskevaan oikeuteen, joten jäsenvaltioilla olisi oltava käytössään asianmukaisia ja tehokkaita suoja-toimia, jotka suojaavat väärinkäytöltä, ja jäsenvaltioiden olisi annettava mahdollisuus käyttää kyseisiä valtuuksia vain siinä määrin kuin on tarpeen vakavien tapausten asianmukaiseksi tutkimiseksi, kun ei ole olemassa vastaavia keinoja, joilla samaan lopputulokseen päästäisiin tehokkaasti. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tästä perustelukappaleesta seuraa, että tiettyjä tapauksia, joissa on kyse markkinoiden väärinkäytöstä, on pidettävä vakavina rikoksina.

- 43 Kyseinen tuomioistuin korostaa lisäksi, että pääasioissa sisäpiiritiedot, jotka saattavat täyttää lainvastaisen markkinakäytännön aineellisen tunnusmerkistön, olivat tyypiltään suullisia ja salaisia.
- 44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii edellä esitetyn perusteella sitä, miten direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohta, luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, sopii yhteen direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan d alakohdasta ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdasta ilmenevien vaatimusten kanssa.
- 45 Siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoisi, että pääasioissa kyseessä oleva yhteystietojen säilyttämistä koskeva lainsäädäntö ei ole unionin oikeuden mukainen, nousee esiin kysymys tämän lainsäädännön vaikutusten väliaikaisesta voimassa pitämisestä, jotta vältettäisiin oikeudellinen epävarmuus ja jotta aiemmin kerättyjä ja säilytettyjä tietoja voitaisiin käyttää sisäpiirikauppojen selvittämiseen ja syyteharkintaan.
- 46 Tässä tilanteessa Cour de cassation päätti lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset, joiden sanamuoto on sama asioissa C-339/20 ja C-397/20:

- ”1) Eivätkö – – direktiivin [2003/6] 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohta sekä – – asetuksen – – N:o 596/2014, jolla ensin mainittu säädös korvattiin 3.7.2016 alkaen, 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohta, tarkasteltuna kyseisen asetuksen johdanto-osan 65 perustelukappaleen valossa, anna – kun otetaan huomioon, että välitetyt tiedot ovat salaisia ja että kohteena voi olla suuri yleisö – kansalliselle lainsäätäjälle mahdollisuutta velvoittaa sähköistä viestintää harjoittavat operaattorit säilyttämään yhteystiedot väliaikaisesti mutta yleisesti, jotta direktiivin [2003/6] 11 artiklassa ja asetuksen [N:o 596/2014] 22 artiklassa mainittu viranomaisen voi silloin, kun tiettyjen henkilöiden on syytä epäillä osallistuneen sisäpiirikauppaan tai markkinoiden manipulointiin, vaatia operaattorilta sen hallussa olevat tallenteet tietoliikennetiedoista, jos on syytä epäillä, että tällaisilla tutkinnan kohteeseen liittyvillä tallenteilla voi olla merkitystä näytön saamiseksi väärinkäytöksen tapahtumisesta, koska tiedot mahdollistavat muun muassa sellaisen asianomaisten välisen yhteydenpidon jäljittämisen, joka on tapahtunut ennen epäilysten heräämistä?
- 2) Olisiko siinä tapauksessa, että Cour de cassation joutuisi unionin tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen antaman vastauksen perusteella toteamaan, ettei yhteystietojen säilyttämistä koskeva Ranskan lainsäädäntö ole unionin oikeuden mukainen, mahdollista, että tämän lainsäädännön vaikutukset pidettäisiin tilapäisesti voimassa, jotta välttyttäisiin oikeudelliselta epävarmuudelta ja jotta tätä ennen koottuja ja säilytettyjä tietoja voitaisiin käyttää johonkin kyseisen lainsäädännön mukaisista tarkoituksista?

- 3) Voiko kansallinen tuomioistuin pitää tilapäisesti voimassa sellaisen lainsäädännön vaikutukset, jonka nojalla markkinoiden väärinkäyttöä koskevissa asioissa tutkinnasta vastaavan riippumattoman hallintoviranomaisen virkamiehet voivat hankkia yhteystietoja ilman tuomioistuimen tai jonkin muun riippumattoman hallintoviranomaisen suorittamaa ennakkovalvontaa?”
- 47 Unionin tuomioistuimen presidentin 17.9.2020 tekemällä päätöksellä asiat C-339/20 ja C-397/20 yhdistettiin asian käsittelyn kirjallista ja suullista vaihetta sekä tuomion antamista varten.
- 48 Conseil d'État antoi 21.4.2021 tuomion French Data Network ym. (nro 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), jossa se lausui muun muassa tiettyjen pääasioissa merkityksellisten kansallisten säännösten eli CPCE:n L. 34-1 §:n ja CPCE:n R. 10-13 §:n yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa.
- 49 Unionin tuomioistuimen pyynnöstä nyt käsiteltävien asioiden istuntoihin osallistuneilla on ollut tilaisuus lausua Conseil d'État'n kyseisen tuomion mahdollisesta vaikutuksesta nyt kyseessä oleviin ennakkoratkaisupyynnöihin.
- 50 Ranskan hallituksen edustaja totesi istunnossa, että kyseisessä tuomiossa Conseil d'État totesi unionin tuomioistuimen 6.10.2020 antaman tuomion La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791) päätelmien mukaisesti pääasiallisesti, että sellaiset säännökset, jotka mahdollistavat yhteystietojen yleisen ja erotuksetta tapahtuvan säilyttämisen rikollisuuden torjumiseksi, lukuun ottamatta IP-osoitteiden ja sähköisten viestintäverkkojen käyttäjien henkilöllisyyttä koskevien tietojen säilyttämistä, ovat lainvastaisia. Kyseinen edustaja täsmensi kuitenkin, että Conseil d'État'n olisi oikeudenkäynnissä myös vastattava Ranskan hallituksen väitteeseen, jonka mukaan kyseinen tulkinta unionin oikeudesta on ristiriidassa perustuslain tasoisten sääntöjen kanssa eli sellaisten sääntöjen kanssa, jotka koskevat yleiseen järjestykseen ja erityisesti henkilöiden ja omaisuuden turvallisuuteen kohdistuvien loukkausten ehkäisemistä ja rikoksenteekijöiden etsimistä.
- 51 Ranskan hallituksen edustaja selitti tältä osin, että Conseil d'État oli hylännyt kyseisen väitteen kahdessa vaiheessa. Yhtäältä Conseil d'État myönsi, että yhteystietojen yleinen ja erotuksetta tapahtuva säilyttäminen oli ratkaiseva edellytys rikostutkinnan onnistumiselle ja ettei mikään muu menetelmä voinut korvata sitä hyödyllisellä tavalla. Toisaalta kyseinen tuomioistuin kuitenkin katsoi tukeutuen erityisesti 6.10.2020 annetun tuomion La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791) 164 kohtaan, että unionin oikeudessa sallitaan tietojen säilyttämisen nopea varmistaminen myös silloin, kun tämä säilyttämisen nopea varmistaminen koskee tietoja, jotka on alun perin säilytetty kansallisen turvallisuuden takaamiseksi.
- 52 Ranskan hallituksen edustaja täsmensi lisäksi, että Conseil d'État'n 21.4.2021 antaman tuomion French Data Network ym. (nro 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718) seurauksena kansallinen lainsäätäjä lisäsi CPCE:n L. 34-1 §:ään III bis momentin, kuten tämän tuomion 21 kohdassa on mainittu.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat toteamukset

- 53 Ensiksi on muistutettava, että Conseil d'État on nyt käsiteltävien ennakkoratkaisupyyntöjen esittämisen jälkeen antanut 21.4.2021 tuomion French Data Network ym. (nro 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), joka koskee CPCE:n L. 34-1 ja 10-13 §:n yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa.
- 54 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 42 kohdassa ja kuten myös ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista selityksistä, sellaisina kuin ne on esitetty tämän tuomion 27, 37 ja 38 kohdassa, ilmenee, kyseiset pykälät ovat ratkaisevan merkityksellisiä sovellettaessa CMF:n L. 621-10 §:ää, josta pääasioissa on kyse.
- 55 Tuotuaan esille tämän tuomion 21 kohdassa mainitun CPCE:n L. 34-1 §:ää koskevan lainsäädännöllisen kehityksen, joka oli seurausta unionin tuomioistuimen 6.10.2020 antamassa tuomiossa La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791) esittämistä täsmennyksistä, Ranskan hallituksen edustaja totesi unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa pääasiallisesti, että pääasioiden ratkaisemiseksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi lain ajallista soveltamista koskevan periaatteen, joka vahvistetaan vuonna 1789 annetussa ihmis- ja kansalaisyhteiskunnan julistuksessa, mukaisesti otettava huomioon kansalliset säännökset sellaisina kuin niitä sovelletaan pääasioissa eli vuosina 2014 ja 2015, joten Conseil d'État'n 21.4.2021 antamaa tuomiota French Data Network ym. (nro 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718) ei missään tapauksessa tulisi ottaa huomioon tarkasteltaessa nyt kyseessä olevia ennakkoratkaisupyyntöjä.
- 56 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa menettelyssä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 57 Kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastaamisesta kieltäytyminen on mahdollista vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. vastaavasti tuomio 19.11.2009, Filipiak, C-314/08, EU:C:2009:719, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 58 Nyt käsiteltävissä asioissa ennakkoratkaisupyyntöistä ilmenee, että ensimmäiset ja kolmannet kysymykset eivät koske suoraan CPCE:n L. 34-1 ja R. 10-13 §:ää vaan CMF:n L. 621-10 §:ää, jonka nojalla AMF pyysi sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia toimittamaan VD:n ja SR:n soittamiin puheluihin liittyviä tietoliikennetietoja, joiden perusteella kyseisten henkilöiden osalta aloitettiin tutkinta ja joiden hyväksyttävyyden todisteina on riitautettu pääasioissa.

- 59 Lisäksi on todettava, että nyt käsiteltävissä asioissa esitetyillä toisilla ja kolmansilla kysymyksillä, jotka ovat jatkoa ensimmäisille kysymyksille, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele lähinnä, eikö siinä tapauksessa, että kyseessä oleva yhteystietojen säilyttämistä ja niihin pääsyä koskeva kansallinen lainsäädäntö osoittautuisi unionin oikeuden vastaiseksi, sen vaikutuksia voida kuitenkin pitää väliaikaisesti voimassa, jotta vältettäisiin oikeudellinen epävarmuus ja jotta tämän lainsäädännön nojalla säilytetyjä tietoja voitaisiin käyttää sisäpiirikauppojen selvittämiseen ja syyteharkintaan.
- 60 Edellä esitettyjen seikkojen ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 44–47 kohdassa esittämien seikkojen perusteella on katsottava, että riippumatta Conseil d'État'n 21.4.2021 antamasta tuomiosta French Data Network ym. (nro 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718) ja Conseil constitutionnelin 25.2.2022 antamasta ratkaisusta (nro 2021-976/977), jossa tämän tuomion 20 kohdassa tarkoitettu CPCE:n L. 34-1 § todettiin perustuslain vastaiseksi, unionin tuomioistuimen vastaus ennakkoratkaisukysymyksiin on tarpeen pääasioiden ratkaisemiseksi.
- 61 Toiseksi on todettava, että VD:n edustaja kiisti unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa asetuksen N:o 596/2014 ajallisen sovellettavuuden ja väitti lähinnä, että pääasioiden tosiseikat olivat tapahtuneet ennen kyseisen asetuksen voimaantuloa. Näin ollen ainoastaan direktiivin 2003/6 säännöksillä on VD:n edustajan mukaan merkitystä tarkasteltaessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä.
- 62 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan uutta oikeussäntöä sovelletaan sen toimen voimaantulosta lukien, jossa siitä säädetään, ja vaikka tätä sääntöä ei sovelleta aikaisemman lainsäädännön soveltamisaikana syntyneisiin ja lopullisiksi tullessiin oikeudellisiin tilanteisiin, sitä sovelletaan niiden tuleviin vaikutuksiin samoin kuin uusiin oikeudellisiin tilanteisiin. Toisin on vain – jollei oikeudellisten toimien taannehtivuuskiellon periaatteesta muuta johdu –, jos uuteen sääntöön liittyy erityisiä säännöksiä, joissa nimenomaisesti vahvistetaan sen ajallista soveltamista koskevat edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 15.1.2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 14.5.2020, Azienda Municipale Ambiente, C-15/19, EU:C:2020:371, 57 kohta).
- 63 Kuten tämän tuomion 26–29 kohdassa on todettu, on niin, että vaikka pääasioissa kyseessä olevat oikeudelliset tilanteet ovat syntyneet ennen asetuksen N:o 596/2014, jolla direktiivi 2003/6 kumottiin ja korvattiin 3.7.2016 alkavin vaikutuksin, voimaantuloa, menettelyt pääasioissa ovat jatkuneet kyseisen päivämäärän jälkeen, joten siitä lähtien näiden tilanteiden tulevia vaikutuksia säännellään edellisessä kohdassa mainitun periaatteen mukaisesti asetuksella N:o 596/2014.
- 64 Tästä seuraa, että nyt käsiteltävissä asioissa sovelletaan asetuksen N:o 596/2014 säännöksiä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemia säännöksiä, jotka perustuvat direktiiviin 2003/6 ja asetukseen N:o 596/2014, ei myöskään ole syytä erottaa toisistaan, koska niiden soveltamisala on olennaisilta osin sama sen tulkinnan kannalta, joka unionin tuomioistuimen on nyt käsiteltävissä asioissa annettava.

Ensimmäiset kysymykset

- 65 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele ensimmäisillä kysymyksillään lähinnä sitä, onko direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohtaa ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohtaa, luettuina yhdessä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kanssa ja perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan ja 52 artiklan 1 kohdan valossa, tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasioissa kyseessä olevan

- kaltaisille lainsäädäntötoimenpiteille, joilla säädetään ennaltaehkäisevästi markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien rikosten, joihin sisäpiirikaupat kuuluvat, torjumiseksi tietoliikennetietojen säilyttämisestä yleisesti ja erotuksetta vuoden ajan niiden tallennuspäivästä.
- 66 Pääasioiden asianosaiset ja unionin tuomioistuimelle kirjallisia huomautuksia esittäneet osapuolet ovat tältä osin ilmaisseet eriäviä näkemyksiä. Viron hallitus, Irlanti sekä Espanjan ja Ranskan hallitukset katsovat, että direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohdassa sekä asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdassa annetaan implisiittisesti mutta väistämättä kansalliselle lainsäätäjälle valtuudet asettaa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille velvollisuus säilyttää tietoja yleisesti ja erotuksetta, jotta rahoitusalan toimivaltainen viranomais voi havaita sisäpiirikaupat ja määrätä niistä seuraamuksia. Koska – kuten asetuksen N:o 596/2014 johdanto-osan 65 perustelukappaleesta ilmenee – kyseiset tiedot ovat ratkaisevan tärkeitä ja toisinaan ainoita todisteita, joiden avulla sisäpiirikaupat voidaan havaita ja todistaa, tällainen säilyttämisvelvollisuus on välttämätön yhtäältä mainitun viranomaisen suorittamien tutkimusten ja syyteharkinnan tehokkuuden ja samalla direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohdan sekä asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan h alakohdan tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi, ja toisaalta näille välineille asetettujen sellaisten yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, joissa on kyse unionin rahoitusmarkkinoiden luotettavuuden varmistamisesta ja sijoittajien luottamuksen vahvistamisesta kyseisiin markkinoihin.
- 67 VD, SR, Puolan hallitus ja Euroopan komissio väittävät sitä vastoin, että siltä osin kuin näissä säännöksissä vain rajoitetaan valtuuksia vaatia sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajilta näiden operaattoreiden hallussa olevien tietoliikennetietojen ”olemassa olevia” tallenteita, kyseisillä säännöksillä säännellään ainoastaan kysymystä, joka koskee tietojen saantia.
- 68 Tässä yhteydessä on aluksi muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkitsemiseksi on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi sen asiayhteys sekä sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa se on, ja erityisesti tämän säännösten syntyhistoria (ks. vastaavasti tuomio 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, 44 kohta).
- 69 Ensimmäisissä kysymyksissä tarkoitettujen säännösten sanamuodosta on todettava, että direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan d alakohdassa viitataan rahoitusalan toimivaltaisen viranomaisen valtuuksiin ”vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä”, kun taas asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdassa viitataan kyseisen viranomaisen valtuuksiin yhtäältä pyytää ”sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten tai rahoituslaitosten hallussa olevia – – tietoliikennetietoja” ja toisaalta vaatia ”kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja”.
- 70 Näiden säännösten sanamuodosta ilmenee kuitenkin yksiselitteisesti, että niissä vain rajoitetaan mainitun viranomaisen valtuuksia ”vaatia” tai ”pyytää” kyseisten operaattoreiden hallussa olevia tietoja, mikä vastaa näiden tietojen saantia. Lisäksi viittaus ”olemassa oleviin” tallenteisiin, kuten ne, jotka ovat kyseisten operaattoreiden ”hallussa”, antaa ymmärtää, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut säännellä kansallisen lainsäätäjän mahdollisuutta asettaa tällaisille tiedoille säilyttämisvelvollisuutta.
- 71 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkinta ei saa johtaa siihen, että säännöksen selvältä ja täsmälliseltä sanamuodolta viedään kokonaan sen tehokas vaikutus. Näin ollen on niin, että jos unionin oikeuden

säännöksen merkitys ilmenee yksiselitteisesti itse säännöksen sanamuodosta, unionin tuomioistuin ei voi poiketa tästä tulkinnasta (tuomio 25.1.2022, VYSOČINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 72 Tämän tuomion 70 kohdassa esitettyä tulkintaa tukevat direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohdan ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdan asiayhteys sekä sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, joiden osa kyseiset säännökset ovat.
- 73 Asiayhteydestä, johon nämä säännökset kuuluvat, on huomattava, että vaikka direktiivin 2003/6 12 artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan 62 perustelukappaleen kanssa, mukaan on niin, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on ollut velvoittaa jäsenvaltiot toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rahoitusalan toimivaltaisilla viranomaisilla on tehokkaat keinot, valtuudet ja resurssit sekä kaikki tehtäviensä tehokkaan hoitamisen edellyttämät valvonta- ja tutkintavaltuudet, kyseisissä säännöksissä ei kuitenkaan säädetä jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ottaa käyttöön tätä tarkoitusta varten sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille asetettua velvollisuutta säilyttää tietoliikennetietoja yleisesti ja erotuksetta eikä sellaisista edellytyksistä, joiden täytyessä kyseisten operaattoreiden on säilytettävä nämä tiedot toimittaakseen ne tarvittaessa toimivaltaisille viranomaisille.
- 74 Unionin lainsäätäjän tarkoituksena on direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdalla ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdalla ainoastaan ollut antaa rahoitusalan toimivaltaiselle viranomaiselle sen tutkinta- ja valvontatehtävien tehokkuuden varmistamiseksi perinteiset tutkintavaltuudet, kuten valtuudet, jotka mahdollistavat sen, että kyseinen viranomaisosa tutustuu asiakirjoihin, suorittaa tarkastuksia ja etsintöjä tai antaa määräyksiä tai kieltoja sellaisten henkilöiden osalta, joiden epäillä tehneen markkinoiden väärinkäyttöön liittyviä rikoksia, joihin muun muassa sisäpiirikaupat kuuluvat.
- 75 Lisäksi on todettava, että asetuksen N:o 596/2014 säännökset, joilla säännellään erityisesti kysymystä tietojen säilyttämisestä ja joita ovat asetuksen 11 artiklan 5 kohdan viimeinen alakohta, 6 kohdan toinen alakohta, 8 kohta ja 11 kohdan c alakohta, 17 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, 18 artiklan 5 kohta ja 28 artikla, sisältävät tällaisen säilyttämisvelvollisuuden ainoastaan rahoitusalan toimijoille, sellaisina kuin ne luetellaan kyseisen asetuksen 23 artiklan 2 kohdan g alakohdassa, ja ne koskevat siten vain rahoitustoimiin liittyviä tietoja ja näiden tiettyjen operaattoreiden tarjoamia palveluja.
- 76 Kyseessä olevan säännösten päämääristä on huomautettava, että yhtäältä direktiivin 2003/6 johdanto-osan 2 ja 12 perustelukappaleesta ja toisaalta asetuksen N:o 596/2014 1 artiklasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 2 ja 24 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että näiden säädösten tarkoituksena on varmistaa unionin rahoitusmarkkinoiden luotettavuus ja lujittaa sijoittajien luottamusta kyseisiin markkinoihin, johon vaikuttaa muun muassa se seikka, että sijoittajia kohdellaan yhdenvertaisesti ja suojataan sisäpiiritiedon väärinkäytöltä. Direktiivin 2003/6 2 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen N:o 596/2014 8 artiklan 1 kohdassa säädetyn sisäpiirikauppojen kiellon tarkoituksena on siten taata, että tietyn pörssissä tehtävän kaupan osapuolia kohdellaan yhdenvertaisesti, estämällä se, että sellainen osapuoli, jolla on hallussaan sisäpiiritietoa ja joka näin ollen on edullisemmassa asemassa muihin sijoittajiin nähden, hyötyy kyseisestä tiedosta sellaisten henkilöiden vahingoksi, joilla tätä tietoa ei ole (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, 43, 65 ja 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 77 Vaikka asetuksen N:o 596/2014 johdanto-osan 65 perustelukappaleen mukaan yhteystiedot ovat ratkaisevan tärkeitä ja toisinaan ainoita todisteita, joiden avulla sisäpiirikaupat ja markkinoiden manipulointi voidaan havaita ja todistaa, tässä perustelukappaleessa viitataan kuitenkin vain sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien ”hallussa oleviin” tietoihin sekä rahoitusalan toimivaltaisen viranomaisen oikeuteen ”vaatia” kyseisiltä operaattoreilta ”olemassa olevia” tietoja. Tästä perustelukappaleesta ei siis mitenkään ilmene, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut tällä asetuksella antaa jäsenvaltioille toimivalta asettaa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille yleinen tietojensäilyttämisvelvollisuus.
- 78 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, ettei direktiiviä 2003/6 eikä asetusta N:o 596/2014 voida tulkita siten, että ne voisivat muodostaa oikeusperustan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien hallussa olevien tietoliikennetietojen yleiselle säilyttämisvelvollisuudelle rahoitusalan toimivaltaiselle viranomaiselle direktiivin 2003/6 ja asetuksen N:o 596/2014 nojalla annettujen valtuuksien käyttämiseksi.
- 79 Toiseksi on muistutettava, että – kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 53 ja 61 kohdassa – direktiivi 2002/58 on perussäädös silloin, kun on kyse henkilötietojen säilyttämisestä ja yleisemmin niiden käsittelystä sähköisen viestinnän alalla, joten unionin tuomioistuimen kyseisestä direktiivistä tekemä tulkinta koskee myös sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien hallussa olevia tietoliikennetietoja, joita direktiivin 2003/6 11 artiklassa ja asetuksen N:o 596/2014 22 artiklassa tarkoitettut rahoitusalan toimivaltaiset viranomaiset voivat niiltä pyytää.
- 80 Direktiivin 2002/58 1 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivissä säädetään sellaisten kansallisten säännösten yhdenmukaistamisesta, joita tarvitaan samantasoisien perusoikeuksien ja -vapauksien, erityisesti yksityisyyttä ja luottamuksellisuutta koskevan oikeuden, suojan varmistamiseksi henkilötietojen käsittelyssä sähköisen viestinnän alalla, joka käsittää televiestinnän alan.
- 81 Lisäksi kyseisen direktiivin 3 artiklasta ilmenee, että direktiiviä sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka liittyy yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen yleisissä viestintäverkoissa unionissa, mukaan luettuina tiedonkeruu- ja tunnistuslaitteita tukevat yleiset viestintäverkot. Mainitun direktiivin on siis katsottava sääntelevän tällaisten palvelujen tarjoajien, joihin muun muassa televiestintäoperaattorit kuuluvat, toimia (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym., C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 82 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella on katsottava, että – kuten julkisasiamies on pääasiallisesti todennut ratkaisuehdotuksensa 62 ja 63 kohdassa – direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan d alakohdassa ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohdassa tarkoitettujen sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien hallussa olevien tietojen käsittelyn laillisuutta on arvioitava direktiivissä 2002/58 säädettyjen edellytysten ja unionin tuomioistuimen kyseisestä direktiivistä tekemän tulkinnan valossa.
- 83 Tätä tulkintaa tukee asetuksen N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 27 alakohta, koska siinä säädetään, että kyseisessä asetuksessa tarkoitetuilla tietoliikennetiedoilla tarkoitetaan direktiivin 2002/58 2 artiklan toisen kohdan b alakohdassa määriteltyjä liikennetietoja koskevia tietoja.
- 84 Lisäksi direktiivin 2003/6 johdanto-osan 44 perustelukappaleen ja asetuksen N:o 596/2014 johdanto-osan 66 ja 77 perustelukappaleen mukaan näiden säädösten päämääriä toteutetaan kunnioittaen perusoikeuksia ja perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita oikeus

yksityisyyteen mukaan luettuna. Tältä osin unionin lainsäätäjä on nimenomaisesti todennut asetuksen N:o 596/2014 johdanto-osan 66 perustelukappaleessa, että käyttääkseen rahoitusalan toimivaltaisen viranomaisen kyseiseen asetukseen perustuvia valtuuksia, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien kunnioitusta koskevaan oikeuteen, jäsenvaltioilla olisi oltava käytössään asianmukaisia ja tehokkaita suojatoimia, jotka suojaavat mahdolliselta väärinkäytöltä, esimerkiksi tarvittaessa vaatimus siitä, että on hankittava ennakolta kyseisen jäsenvaltion oikeusviranomaisten lupa. Jäsenvaltioiden olisi annettava toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus käyttää kyseisiä rajoittavia valtuuksia siinä määrin kuin on tarpeen vakavien tapausten asianmukaiseksi tutkimiseksi, kun ei ole olemassa vastaavia keinoja, joilla samaan lopputulokseen päästäisiin tehokkaasti. Tästä seuraa, että direktiivillä 2003/6 ja asetuksella N:o 596/2014 säännellyt toimenpiteet eivät voi missään tapauksessa vaarantaa direktiiviin 2002/58 perustuvaa henkilötietojen suojaa (ks. analogisesti tuomio 29.1.2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, 57 kohta ja tuomio 17.6.2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, 124 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 85 Näin ollen direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohtaa ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohtaa on tulkittava siten, että niissä ei sallita liikenne- ja paikkatietojen säilyttämistä yleisesti ja erotuksetta markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien rikosten, mukaan lukien sisäpiirikaupat, torjumiseksi, koska kansallisen säännösten, jossa säädetään tällaisesta säilyttämisestä, yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa on arvioitava direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut oikeuskäytännössään, kannalta ja luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa.
- 86 Tarkasteltaessa tällaisen kansallisen säännösten yhteensopivuutta viimeksi mainittujen säännösten kanssa on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 53, 54 ja 58 kohdista luettuina yhdessä pääasiallisesti ilmenee – vaikka nyt käsiteltävien ennakkoratkaisupyyntöjen keskeinen säännös on CMF:n L. 621-10 §, jonka nojalla AMF on pyytänyt sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajia toimittamaan VD:n ja SR:n soittamiin puheluihin liittyviä tietoliikennetietoja, joiden perusteella kyseisten henkilöiden osalta aloitettiin tutkinta, CPCE:n L. 34-I ja R. 10-13 § ovat kuitenkin ratkaisevan merkityksellisiä CMF:n L. 621-10 §:n soveltamisessa, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 42 kohdassa.
- 87 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista selityksistä, sellaisina kuin ne on esitetty tiivistetysti tämän tuomion 27, 37 ja 38 kohdassa, ilmenee näet yhtäältä, että AMF:n tutkijat olivat keränneet kyseessä olevat tietoliikennetiedot CPCE:n L. 34-1 §:n, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa, nojalla ja kyseisen säännöksen III momentilla liitettiin II momentissa säädettyyn periaatteelliseen velvollisuuteen, jonka mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on poistettava tai tehtävä nimettömiksi kaikki liikennetiedot, tiettyjä poikkeuksia, kuten se, joka liittyy rikosten tutkintaan, toteamiseen ja syyteharkintaan. Näitä erityistarpeita varten tiettyjen tietojen poistamista tai nimettömäksi tekemistä lykättiin vuodella.
- 88 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että CPCE:n L. 34-1 §:n, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa, III momentissa tarkoitettut viisi tietoryhmää ovat ne tiedot, jotka luetellaan CPCE:n R. 10-13 §:ssä eli tiedot, joiden perusteella käyttäjä voidaan tunnistaa, sähköisessä viestinnässä käytettyjä päätelaitteita koskevat tiedot, kunkin viestin tekniset ominaisuudet sekä päivämäärä, kellonaika ja kesto, kunkin viestin tekniset ominaisuudet sekä päivämäärä, kellonaika ja kesto, sekä tiedot, joiden perusteella viestinnän vastaanottaja tai vastaanottajat voidaan tunnistaa. CPCE:n R. 10-13 §:n, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa,

II momentista ilmenee myös, että kyseiset operaattorit saattoivat puhelintoiminnan osalta säilyttää lisäksi tiedot, joiden perusteella viestinnän alkuperä voidaan määrittää ja viestintä voidaan paikantaa.

- 89 Tästä seuraa, että pääasioissa kyseessä oleva säännöstö kattaa kaikki puhelinviestintävälineet ja kaikki näiden välineiden käyttäjät ilman, että tältä osin tehtäisiin erottelua tai poikkeusta. Tiedot, jotka sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on kyseisen säännösten mukaan säilytettävä, ovat lisäksi erityisesti tietoja, jotka ovat tarpeen viestinnän lähteen ja vastaanottajan jäljittämiseksi, viestinnän päivämäärän, kellonajan, keston ja tyyppin määrittämiseksi, käytetyn viestintälaitteen tunnistamiseksi sekä päätelaitteiden ja viestinnän paikallistamiseksi; näihin tietoihin kuuluvat muun muassa käyttäjän nimi ja osoite sekä puhelun soittajan puhelinnumero ja valittu numero.
- 90 Vaikka siis tiedot, jotka on kyseisen kansallisen säännösten nojalla säilytettävä vuoden ajan, eivät kata kyseessä olevan viestinnän sisältöä, niiden perusteella voidaan muun muassa tietää, kuka on se henkilö, kenen kanssa puhelinviestintävälineen käyttäjä on ollut yhteydessä ja millä tavalla tämä viestintä on tapahtunut, määrittää viestinnän päivämäärä, kellonaika ja kesto sekä paikka, josta käsin viestintä tapahtui, ja tunnistaa päätelaitteiden sijainti ilman, että tietoa on välttämättä siirretty. Niiden avulla voidaan lisäksi saada tietoon, kuinka tiheästi käyttäjä on viestinyt tiettyjen henkilöiden kanssa tietyn ajanjakson aikana. Näin ollen on katsottava, että näiden tietojen kokonaisuus voi mahdollistaa hyvin tarkkojen päätelmien tekemisen niiden henkilöiden, joiden tietoja on säilytetty, yksityiselämästä, kuten elämäntavoista, vakituista tai tilapäisistä oleskelupaikoista, päivittäisestä tai muusta liikkumisesta, toiminnasta sekä näiden henkilöiden sosiaalisista suhteista ja heidän sosiaalisesta ympäristöstään. Niiden perusteella voidaan erityisesti laatia rekisteröityjen profiili, joka on yksityiselämän kunnioittamista koskevan oikeuden kannalta aivan yhtä arkaluonteista tietoa kuin itse viestinnän sisältö (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, EU:C:2022:258, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 91 Tavoiteltujen päämäärien osalta on todettava, että kyseessä olevan säännösten päämääriä ovat muun muassa rikosten, mukaan lukien markkinoiden väärinkäyttöön liittyvät rikokset, joihin sisäpiirikaupat kuuluvat, tutkinta, toteaminen ja syyteharkinta.
- 92 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 86–91 kohdassa esitetyt seikat, on todettava, että kyseessä olevalla säännöstöllä kansallinen lainsäätäjä on säättänyt muun muassa rikosten tutkintaa, toteamista ja syyteharkintaa sekä rikollisuuden torjuntaa varten tietoliikennetietojen säilyttämisestä yleisesti ja erotuksetta vuoden ajan niiden tallennuspäivästä.
- 93 Erityisesti 6.10.2020 annetun tuomion *La Quadrature du Net ym.* (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791) 140–168 kohdasta ja 5.4.2022 annetun tuomion *Commissioner of An Garda Síochána ym.* (C-140/20, EU:C:2022:258) 59–101 kohdasta ilmenee, ettei tällaista säilyttämistä voida perustella tällaisilla päämäärillä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 94 Tästä seuraa, että pääasioissa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö, jolla sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat veloitetaan säilyttämään ennaltaehkäisevästi markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien rikosten, joihin sisäpiirikaupat kuuluvat, torjumiseksi kaikkien sähköisiä viestintävälineitä käyttävien tietoliikennetiedot yleisesti ja erotuksetta, ilman, että tältä osin tehtäisiin mitään erottelua tai säädettäisiin poikkeuksista taikka vahvistettaisiin edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä edellytetty yhteys säilytettävien tietojen ja tavoitellun päämäärän välillä, ylittää täysin välttämättömän rajat, eikä sitä voida pitää perusteltuna

demokraattisessa yhteiskunnassa, kuten direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa, luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, edellytetään (ks. vastaavasti analogisesti tuomio 6.10.2020, *Privacy International*, C-623/17, EU:C:2020:790, 81 kohta).

- 95 Ensimmäisiin kysymyksiin asioissa C-339/20 ja C-397/20 on edellä esitettyjen seikkojen perusteella vastattava, että direktiivin 2003/6 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohtaa ja asetuksen N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohtaa, luettuina yhdessä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kanssa ja perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan ja 52 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä lainsäädäntötoimenpiteille, joilla säädetään ennaltaehkäisevästi markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien rikosten, joihin sisäpiirikaupat kuuluvat, torjumiseksi tietoliikennetietojen säilyttämisestä yleisesti ja erotuksetta vuoden ajan niiden tallennuspäivästä.

Toiset ja kolmannet kysymykset

- 96 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii nyt käsiteltävissä asioissa esittämillään toisilla ja kolmansilla kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä selvittämään, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin voi rajoittaa ajallisesti kansalliseen oikeuteen perustuvan pätemättömyyttä koskevan toteamuksen vaikutuksia, kun tämä toteamus koskee sellaisia kansallisia säännöksiä, joiden mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on yhtäältä säilytettävä liikennetietoja yleisesti ja erotuksetta ja joissa toisaalta sallitaan tällaisten tietojen toimittaminen rahoitusalan toimivaltaiselle viranomaiselle edellyttämättä tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupaa, ja kun tämä toteamus perustuu siihen, että kyseinen lainsäädäntö on ristiriidassa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, luettuna perusoikeuskirjan valossa, kanssa.
- 97 Aluksi on muistutettava, että unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteella vahvistetaan unionin oikeuden etusija jäsenvaltioiden oikeuteen nähden. Kyseinen periaate velvoittaa siis kaikki jäsenvaltioiden elimet huolehtimaan unionin eri oikeussääntöjen täyden vaikutuksen toteutumisesta, eikä jäsenvaltioiden oikeudella voida puuttua siihen vaikutukseen, joka näillä oikeussäännöillä katsotaan olevan mainittujen valtioiden alueella. Kyseisen periaatteen mukaan on niin, että jos kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on toimivaltansa puitteissa soveltaa unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä, ei voi tulkita kansallista säännöstöä unionin oikeuden vaatimusten mukaisesti, sillä on velvollisuus varmistaa kyseisten säännösten ja määräysten täysi vaikutus ja jättää tarvittaessa omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevia, myös myöhemmin annettuja kansallisen lainsäädännön säännöksiä ilman, että sen olisi pyydettävä tai odotettava, että tällainen säännös ensin poistetaan lainsäädäntöteitse tai jollakin muulla perustuslain mukaisella keinolla (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2022, *Commissioner of An Garda Síochána ym.*, C-140/20, EU:C:2022:258, 118 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 98 Ainoastaan unionin tuomioistuin voi poikkeustapauksissa ja oikeusvarmuutta koskevista pakottavista syistä lykätä tilapäisesti unionin oikeuden säännön syrjäyttävää vaikutusta sen kanssa ristiriidassa olevaan kansallisen oikeuden sääntöön nähden. Unionin tuomioistuimen unionin oikeudesta esittämän tulkinnan vaikutuksia voidaan rajoittaa tällä tavalla ajallisesti ainoastaan siinä samassa tuomiossa, jossa annetaan pyydetty tulkintaratkaisu. Unionin oikeuden ensisijaisuutta ja yhtenäistä soveltamista näet heikennettäisiin, jos kansallisilla tuomioistuimilla

olisi toimivalta antaa kansallisille säännöksille etusija, vaikka vain väliaikaisesti, siihen unionin oikeuteen nähden, jota niillä rikotaan (tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, EU:C:2022:258, 119 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 99 Unionin tuomioistuin on kylläkin katsonut asiassa, jossa oli kyse sellaisten toimenpiteiden lainmukaisuudesta, jotka oli toteutettu noudattamatta unionin oikeudessa asetettua velvollisuutta arvioida etukäteen erään hankkeen vaikutuksia ympäristöön ja suojeltuun alueeseen, että kansallinen tuomioistuin voi kansallisen oikeuden salliessa poikkeuksellisesti pysyttää tällaisten toimenpiteiden vaikutukset, jos vaikutusten pysyttäminen on perusteltua sellaisten pakottavien syiden vuoksi, jotka liittyvät tarpeeseen estää sellainen todellinen ja vakava vaara, että sähköntoimitus kyseisessä jäsenvaltiossa keskeytyy, kun tätä vaaraa ei voida torjua muilla keinoilla ja vaihtoehdoilla erityisesti sisämarkkinoilla, mutta tällainen vaikutusten pysyttäminen voi kestää vain ajan, joka on täysin välttämätön kyseisen lainvastaisuuden korjaamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie ja Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, 175, 176, 179 ja 181 kohta).
- 100 Ympäristönsuojelun erityisalalla suoritettavan hankkeen vaikutusten ennakoarvioinnin kaltaisen menettelyllisen velvollisuuden noudattamatta jättämisestä poiketen direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, rikkomista ei voida kuitenkaan korjata menettelyllä, joka on verrattavissa edeltävässä tuomion kohdassa mainittuun menettelyyn (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, EU:C:2022:258, 121 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 101 Pääasioissa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen lainsäädännön vaikutusten pysyttäminen merkitsisi nimittäin sitä, että tässä lainsäädännössä asetetaan edelleen sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajille velvollisuuksia, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia ja joilla puututaan vakavasti niiden henkilöiden perusoikeuksiin, joiden tietoja on säilytetty (ks. analogisesti tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, EU:C:2022:258, 122 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 102 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei siis voi rajoittaa ajallisesti sellaisen pätemättömäksi toteamisen vaikutuksia, joka sen on tehtävä kansallisen oikeuden nojalla pääasioissa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön osalta (ks. analogisesti tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym., C-140/20, EU:C:2022:258, 123 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 103 Lisäksi on täsmennettävä, että omaksutun tulkinnan vaikutuksia ei rajoitettu ajallisesti 21.12.2016 annetussa tuomiossa Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970) eikä 6.10.2020 annetussa tuomiossa La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791), joten tämän tuomion 98 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön mukaisesti rajoitusta ei voida tehdä niitä myöhemmin annetussa unionin tuomioistuimen tuomiossa.
- 104 Lopuksi on todettava, että kun otetaan huomioon se, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu pyynnöt jättää tietoliikennetietoihin perustuvat todisteet tutkimatta sillä perusteella, että kyseessä olevat kansalliset säännökset ovat unionin oikeuden vastaisia sekä tietojen säilyttämisen että tietojen saannin osalta, on selvitettävä, miten se, että CMF:n, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioissa kyseessä oleviin tosiseikkoihin, L. 621-10 §:n todetaan mahdollisesti olevan ristiriidassa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan,

luettuna perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa, kanssa, vaikuttaa VD:tä ja SR:ää vastaan esitettyjen todisteiden huomioon ottamiseen pääasioissa kyseessä olevien menettelyjen yhteydessä.

- 105 Tältä osin riittää, kun viitataan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja erityisesti 2.3.2021 annetun tuomion Prokuratuur (Sähköiseen viestintään liittyvien tietojen saannin edellytykset) (C-746/18, EU:C:2021:152) 41–44 kohdassa mainittuihin periaatteisiin, joista seuraa, että tämä todisteiden huomioon ottaminen kuuluu jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti kansallisen oikeuden alaan, edellyttäen, että erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan.
- 106 Tehokkuusperiaatteesta on muistutettava, että se velvoittaa näin ollen kansallisen rikostuomioistuimen jättämään huomiotta tiedot ja todisteet, jotka on hankittu unionin oikeuden vastaisella liikenne- ja paikkatietojen yleisesti ja erotuksetta tapahtuvalla säilyttämällä tai toimivaltaisen viranomaisen kyseistä oikeutta loukkaavalla tietojen saannilla, rikosoikeudellisessa menettelyssä, joka on pantu vireille sellaisia henkilöitä vastaan, joiden epäillään syyllistyneen rikoksiin, jos kyseiset henkilöt eivät voi tehokkaasti ilmaista käsitystään näistä tiedoista ja todisteista, jotka ovat peräisin alalta, jota tuomarit eivät tunne, ja jotka voivat vaikuttaa ratkaisevalla tavalla tosiseikkojen arviointiin (ks. vastaavasti tuomio 2.3.2021, Prokuratuur (Sähköiseen viestintään liittyvien tietojen saannin edellytykset), C-746/18, EU:C:2021:152, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 107 Nyt käsiteltävissä asioissa esitettyihin toisiin ja kolmansiin kysymyksiin on edellä esitetyn perusteella vastattava, että unionin oikeutta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin rajoittaa ajallisesti sellaisen pätemättömyyttä koskevan toteamuksen vaikutuksia, joka sen on tehtävä kansallisen oikeuden nojalla sellaisten kansallisten säännösten osalta, joiden mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on yhtäältä säilytettävä tietoliikennetietoja yleisesti ja erotuksetta ja joissa toisaalta sallitaan tällaisten tietojen toimittaminen rahoitusalan toimivaltaiselle viranomaiselle edellyttämättä tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupaa, sen vuoksi, että kyseiset säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, luettuna perusoikeuskirjan valossa, kanssa. Sellaisten todisteiden hyväksyttävyyden, jotka on saatu unionin oikeuden vastaisen kansallisten säännösten nojalla, kuuluu jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti kansallisen oikeuden alaan, edellyttäen, että erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 108 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) **Sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö)** 28.1.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY 12 artiklan 2 kohdan a ja d alakohtaa sekä markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta 16.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 23 artiklan 2 kohdan g ja h alakohtaa, luettuina yhdessä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) 12.7.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY, 15 artiklan 1 kohdan kanssa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan valossa,

on tulkittava siten, että

ne ovat esteenä lainsäädäntötoimenpiteille, joilla säädetään ennaltaehkäisevästi markkinoiden väärinkäyttöön liittyvien rikosten, joihin sisäpiirikaupat kuuluvat, torjumiseksi tietoliikennetietojen säilyttämisestä yleisesti ja erotuksetta vuoden ajan niiden tallennuspäivästä.

- 2) Unionin oikeutta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin rajoittaa ajallisesti sellaisen pätemättömyyttä koskevan toteamuksen vaikutuksia, joka sen on tehtävä kansallisen oikeuden nojalla sellaisten kansallisen säännösten osalta, joiden mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on yhtäältä säilytettävä tietoliikennetietoja yleisesti ja erotuksetta ja joissa toisaalta sallitaan tällaisten tietojen toimittaminen rahoitusalan toimivaltaiselle viranomaiselle edellyttämättä tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupaa, sen vuoksi, että kyseiset säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 2002/58, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/136, 15 artiklan 1 kohdan, luettuna Euroopan unionin perusoikeuskirjan valossa, kanssa. Sellaisten todisteiden hyväksyttävyyys, jotka on saatu unionin oikeuden vastaisten kansallisten säännösten nojalla, kuuluu jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen mukaisesti kansallisen oikeuden alaan, edellyttäen, että erityisesti vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan.

Allekirjoitukset